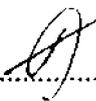

**การพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง
อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี**

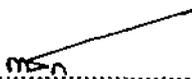
วิไลวรรณ บัณฑิต

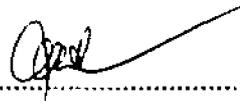
**วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ปีการศึกษา 2550**

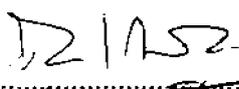
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อนุมัติวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาอาสาสมัคร
ทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี เสนอโดย นางวิไลวรรณ
บัณฑิต เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์
การพัฒนา

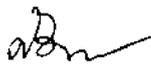

.....รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา
(นายตระกูล จันทสุนทร)
วันที่ 7 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2551

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาสัก เตชะขันหมาก)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุรพงษ์ ปนาทกุล)

.....กรรมการ
(ดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(ดร.แสน สมนึก)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรพงษ์ ปนาทกุล ดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ
ชื่อนักศึกษา	วิไลวรรณ บัณฑิต
สาขาวิชา	ยุทธศาสตร์การพัฒนา
ปีการศึกษา	2551

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยเป็นการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่เชื่อมั่นว่าอาสาสมัครทางหลวงชนบท จำนวน 35 คน และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จำนวน 10 คน มีศักยภาพที่จะพัฒนาได้ถ้าได้รับการเสริมพลังอย่างเหมาะสม ดังนั้น จึงเป็นการวิจัยและพัฒนา โดยวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่เน้นการมีส่วนร่วมอย่างสำคัญ จากทุกฝ่ายในทุกขั้นตอนของการวิจัยและพัฒนา เริ่มตั้งแต่การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการพัฒนา การแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนา การกำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาและการปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนา โดยการสร้างโอกาสให้ทุกฝ่ายมาเรียนรู้ร่วมกัน จากการปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนา โดยใช้การกำกับดูแลทางหลวง การบำรุงรักษาทางหลวง การอำนวยความสะดวก และการประชาสัมพันธ์ เป็นกรอบการวิจัยและพัฒนา

ผลการวิจัยที่สำคัญพบว่า

1. ปัญหาสำคัญของอาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี คือ ขาดความรู้ความเข้าใจ มีทัศนคติที่ไม่ถูกต้องและขาดการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ทั้ง 4 ด้าน ดังนั้นจึงต้องการการพัฒนาเพื่อเพิ่มองค์ความรู้เพิ่มทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. แนวทางและวิธีการพัฒนา คือ การเสริมพลังโดยการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจ เพิ่มพูนทักษะและเสริมสร้างทัศนคติที่ดี การจัดหาคู่มือไว้เป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ การบริหารจัดการแบ่งกลุ่มรับผิดชอบให้ชัดเจน การจัดการให้มีการศึกษาดูงาน ตลอดจนการกำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติ

3. ผลการพัฒนา ทำให้อาสาสมัครทางหลวงชนบทมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง มีการแบ่งกลุ่มเพื่อรับผิดชอบในพื้นที่สายทาง ตลอดจนมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจนสามารถกำกับดูแล บำรุงรักษา อำนวยความสะดวก

ปลอดภัย และประชาสัมพันธ์การใช้ทางหลวงชนบทได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทุกองค์กร ชุมชน และผู้ใช้เส้นทางได้รับผลดีเกิดความพึงพอใจ เกิดสัมพันธภาพ มีความรักความสามัคคีในชุมชน สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยการพึ่งตนเอง พึ่งกันเองเป็นการพัฒนาอย่างเข้มแข็งและยั่งยืนอย่างแท้จริง

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Thesis Title The Development of Country Road Volunteers in Khoksalung Subdistrict, Phatthana Nikhom District, Lop Buri Province

Thesis Advisors Asst. Prof. Suraphong Panatkul
 Dr. Supot Kerdsuwan

Name Wilaiwan Bandit

Concentration Development Strategy

Academic Year 2008

ABSTRACT

This research and development project aims to develop the country road volunteers in Khoksalung Subdistrict, Phatthana Nikhom District, Lop Buri Province. This is a learning process development based on the belief that the 35 country road volunteers and 10 other insiders involved would have the potentiality to develop if they were given the proper reinforcement. This program employed participatory action research mainly emphasizing participation from all parties in every step of the research and development which started with studying the current state, problems and needs for development, creating guidelines and methods for development, setting key performance indicators for development and developmental activity practice. Providing occasions for all parties to participate in learning from the developmental activity practice using the country road supervision, the country road maintenance, providing safety and publicization as a frame of research and development.

The findings showed that:

1. the main problems of the aforementioned country road volunteers were a lack of knowledge and understanding, misattitude and a lack of practice according to the 4 aspects of roles; therefore, a development to increase the body of knowledge and skills to practice their duties with a greater potentiality are needed for development.

2. the guidelines and methods for development: the volunteers were reinforced by practice training in order to gain knowledge and understanding, increase skills and create a positive attitude, using the supply manual as a guideline for doing their duties, clearly defined group responsibilities and sharing management, study tour, and supervision of the follow-up and practice evaluation.

3. development result: the country road volunteers had knowledge and understanding, skills, were able to follow the practices correctly, were divided into

groups according to their responsible areas, followed and evaluated the practice result continuously till they were able to supervise, maintain, provide safety, and publicize using the guidelines of the country road volunteers efficiently for all organizations, communities, and the country road users as they are satisfied, became relations, love and unity in the community, they could live, happily by standing on their feet which is necessary for continued and sustainable development.

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุฒวิทยาลัย

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือและแนะนำอย่างดีจากที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุรพงษ์ ปนาททกุล ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาสัก เตชะชั้นหมาก ประธานสาขาวิทยาศาสตร์การ พัฒนา ที่ได้สละเวลาให้คำปรึกษา ตรวจสอบ และแนะนำแนวทาง ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อย่างสูงด้วยความเคารพยิ่งไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณนายชัชวาล ฤกษ์อร่าม ผู้อำนวยการสำนักงานทางหลวงชนบท จังหวัดอุทัยธานี ที่ได้สนับสนุนช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดี

ท้ายนี้ขอขอบคุณ อาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูงทุกท่าน ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนอย่างสำคัญในการพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบท ที่ให้ความร่วมมือในการวิจัย และพัฒนาครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

วิไลวรรณ บัณจิต

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย.....	1
คำถามการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
วิธีดำเนินการวิจัยและพัฒนา.....	5
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
สำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดลพบุรี.....	8
ชุมชนโลกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี.....	22
อาสาสมัครทางหลวงชนบท.....	25
การพัฒนาบุคลากร.....	28
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	34
การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม.....	40
บทที่ 3 สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบท ในเขตตำบลโลกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี.....	46
คำถามการวิจัย.....	46
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	46
วิธีดำเนินการวิจัย.....	47
สภาพปัจจุบัน ของอาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโลกสูง อำเภอ พัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี.....	52
ปัญหาและความต้องการการพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบท ในเขตตำบลโลกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี.....	64

บทที่ 4	แนวทางและวิธีการพัฒนา และดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนา อาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี.....	68
	คำถามการวิจัย.....	68
	วัตถุประสงค์การวิจัย.....	68
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	69
	แนวทางและวิธีการพัฒนาและดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนา อาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี.....	70
	ยุทธศาสตร์การพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี.....	73
บทที่ 5	การพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี.....	74
	คำถามการวิจัย.....	74
	วัตถุประสงค์การวิจัย.....	74
	วิธีดำเนินการวิจัยและพัฒนา.....	74
	การพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี.....	76
	ผลการพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี.....	84
	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบท ในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี.....	94

	หน้า
บทที่ 6 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	96
สรุปการวิจัย.....	96
อภิปรายผลการวิจัย.....	99
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	100
บรรณานุกรม.....	102
ภาคผนวก.....	105
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	106
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้มีส่วนร่วม.....	114
ภาคผนวก ค การจัดเวทีฝึกอบรม.....	117
ภาคผนวก ง รายชื่ออาสาสมัคร.....	138
ภาคผนวก จ รายชื่ออาสาสมัคร.....	143
ภาคผนวก ฉ สำเนาคำสั่ง.....	146
ภาคผนวก ช สำเนาหนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ.....	150
ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์.....	156

สารบัญตาราง

		หน้า
ตาราง 1	จำนวนและร้อยละของอาสาสมัครจำแนกตามสถานภาพ.....	52
ตาราง 2	ความรู้เกี่ยวกับหน้าที่/บทบาทของอาสาสมัครทางหลวงชนบท.....	54
ตาราง 3	ความคิดเห็นของอาสาสมัครทางหลวงชนบท.....	57
ตาราง 4	การปฏิบัติด้านการกำกับดูแลทางหลวง.....	61
ตาราง 5	การปฏิบัติด้านการบำรุงรักษาทางหลวง.....	62
ตาราง 6	การปฏิบัติด้านความปลอดภัย.....	63
ตาราง 7	การปฏิบัติด้านการประชาสัมพันธ์.....	64
ตาราง 8	สรุปปัญหาและความต้องการการพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบท.....	65
ตาราง 9	แนวทางวิธีการและกิจกรรมการพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบท.....	71
ตาราง 10	การเปรียบเทียบร้อยละของอาสาสมัครทางหลวงชนบทที่มีความรู้ในการกำกับดูแลทางหลวง การบำรุงรักษาทางหลวง ความปลอดภัย และการประชาสัมพันธ์ก่อนและหลังการพัฒนา.....	84
ตาราง 11	การเปรียบเทียบความคิดเห็นด้านการกำกับดูแลทางหลวงของอาสาสมัครทางหลวงชนบท ก่อนและหลังการพัฒนา.....	86
ตาราง 12	การเปรียบเทียบร้อยละของอาสาสมัครทางหลวงชนบทที่มีความคิดเห็นด้านการบำรุงรักษาทางหลวง ก่อนและหลังการพัฒนา.....	87
ตาราง 13	การเปรียบเทียบความคิดเห็นทางบวกของอาสาสมัครทางหลวงชนบทด้านความปลอดภัย ก่อนและหลังการพัฒนา.....	88
ตาราง 14	การเปรียบเทียบร้อยละของอาสาสมัครทางหลวงชนบทที่มีความคิดเห็นในด้านการประชาสัมพันธ์ ก่อนและหลังการพัฒนา.....	89
ตาราง 15	การเปรียบเทียบร้อยละของอาสาสมัครทางหลวงชนบทในการปฏิบัติด้านการกำกับดูแลทางหลวง ก่อนและหลังการพัฒนา.....	90
ตาราง 16	การเปรียบเทียบร้อยละของอาสาสมัครทางหลวงชนบทในการปฏิบัติด้านการบำรุงรักษาทางหลวง ก่อนและหลังการพัฒนา.....	91
ตาราง 17	การเปรียบเทียบร้อยละของอาสาสมัครทางหลวงชนบทในการปฏิบัติด้านความปลอดภัย ก่อนและหลังการพัฒนา.....	92
ตาราง 18	การเปรียบเทียบร้อยละของอาสาสมัครทางหลวงชนบทในการปฏิบัติด้านการประชาสัมพันธ์ ก่อนและหลังการพัฒนา.....	93

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพ 1	ขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา.....	5
ภาพ 2	แผนภูมิการบริหารงานของสำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดลพบุรี.....	10
ภาพ 3	แผนที่อำเภอพัฒนานิคม แสดงขอบเขตตำบล.....	23
ภาพ 4	ผังโครงสร้างของอาสาสมัครทางหลวงชนบท.....	28
ภาพ 5	กระบวนการและขั้นตอนของการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ.....	33
ภาพ 6	เปรียบเทียบโลกทัศน์ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัย.....	42
ภาพ 7	อาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ให้สัมภาษณ์แก่ผู้วิจัย.....	116
ภาพ 8	อาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี คอบแบบสอบถาม เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม พ.ศ. 2550.....	116
ภาพ 9	การประชุมกลุ่มเฉพาะของอาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ร่วมระดมความคิดเห็นเสนอปัญหาและ ความต้องการพัฒนา เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2550.....	116
ภาพ 10	การจัดเวทีฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้แก่อาสาสมัครทางหลวง ชนบท วันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2550.....	136
ภาพ 11	นายวิชัย หึงทอง ให้ความรู้เรื่อง กฎหมาย ระเบียบ และพระราชบัญญัติ ทางหลวงที่เกี่ยวข้อง.....	136
ภาพ 12	นายสำนวน ทุมดี ให้ความรู้เรื่องการควบคุมกฎหมายโดยวิธีการชั่งน้ำหนัก รถบรรทุก.....	136
ภาพ 13	นายชนชัย อินทรศร ให้ความรู้เรื่อง ความปลอดภัย ป้ายและเครื่องหมาย จราจร.....	137
ภาพ 14	นายสุชาติ อินทร์เฝ้า ให้ความรู้เรื่อง ความเสียหายและการซ่อมบำรุง รักษาทาง.....	137
ภาพ 15	นายมรกต สุคันธมาลัย ให้ความรู้เรื่อง การซ่อมบำรุงรักษาทางหลวงแก่ อาสาสมัครทางหลวงชนบท พร้อมปฏิบัติการซ่อม	137
ภาพ 16	นางนันทวรรณ มีสะอาด ให้ความรู้เรื่อง การรายงานการแจ้งข่าวสารแก่ อาสาสมัครทางหลวงชนบท พร้อมฝึกปฏิบัติการแจ้งข่าวสาร.....	137

ภาพ 17	นายมหรรณพ พงษ์เผือก หัวหน้าคณะทำงานอาสาสมัครทางหลวงชนบท นำหัวหน้ากลุ่มเขตพื้นที่รับผิดชอบ วันที่ 22 กันยายน 2550.....	141
ภาพ 18	อาสาสมัครทางหลวงชนบทตำบลโคกสูง ร่วมกิจกรรมตัดต้นไม้และหญ้าสองข้างทาง ถนนสาย ลบ.2007 ในวันที่ 23 ตุลาคม 2550.....	141
ภาพ 19	อาสาสมัครทางหลวงชนบทตำบลโคกสูง ร่วมกิจกรรมตัดต้นไม้และหญ้าสองข้างทาง ถนนสาย ลบ.2007 ในวันที่ 3 พฤศจิกายน 2550.....	141
ภาพ 20	อาสาสมัครทางหลวงชนบทตำบลโคกสูง ประชุมสรุปผลการปฏิบัติ และรับคำร้อง ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 4 บ้านโคกเกรียบ ช่างเย็น วันที่ 3 พฤศจิกายน 2550.....	142
ภาพ 21	อาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง ร่วมกิจกรรม “ทำดีเพื่อพ่อ” ร่วมลงนามถวายพระพรแล้ว ร่วมซ่อมบำรุงรักษาทางผิวจราจรลาดยาง ถนนสาย ลบ.2007 ในวันที่ 3 ธันวาคม 2550.....	142
ภาพ 22	อาสาสมัครทางหลวงชนบทตำบลโคกสูง ศึกษาดูงานเกี่ยวกับความปลอดภัยในการสัมมนาระดับชาติ เรื่อง อุบัติเหตุจากรถ ครั้งที่ 8 “ท้องถิ่น ชุมชนถนนปลอดภัย ร่วมใจ ลดอุบัติเหตุ ที่อิมแพ็ค เมืองทองธานี ในวันที่ 12 ตุลาคม 2550.....	145
ภาพ 23	นายมหรรณพ พงษ์เผือก หัวหน้าคณะทำงานอาสาสมัครทางหลวงชนบท ในเขตตำบลโคกสูง รับใบประกาศนียบัตร อาสาสมัครทางหลวงชนบทดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2550.....	149